

DE REFORMATIE

WEEKBLAD TOT ONTWIKKELING VAN HET GEREFORMEERDE LEVEN

DIE UW JEUGD VERNIEUWT ALS EENS ARENDS PSALM 103:5

Onder redactie van Prof. Dr K. Schilder. — Het nadrukken van de inhoud van dit blad is verboden overeenkomstig de Wet op het Auteursrecht.

Medewerkers: Ds F. A. den Boeft, Helpman; Ds E. T. v. d. Born, Amersfoort; Drs R. H. Bremmer, Zwolle; Ds J. van Bruggen, Assen; Drs D. J. Buwalda, Kampen; Prof. P. Deddens, Kampen; Ds L. Doekes, Hilversum; Ds D. van Dijk, Groningen; Ds J. Francke, Rotterdam; P. Groen, Rotterdam; Prof. B. Holwerda, Kampen; K. v. Hulzen, Groningen; A. Janse, Breda; Dr P. Jasperse, Leiden; Ds B. Jongeling, Apeldoorn; Ds H. Knoop, Rotterdam; Ds J. Meester, Amsterdam; Mr Dr J. Meulink, Enschede; Drs H. M. Mulder, Kampen; Dr G. K. Schoep, Den Haag; A. Schilder, Den Haag; Ds H. J. Schilder, Utrecht; Ds J. Smelik, Groningen; Dr H. Smilde, Groningen; Ds J. P. v. d. Stoel, Grootegast; D. Stroot, Bussum; Prof. Dr C. van Til, Philadelphia, Pa, U.S.A.; Prof. C. Veenhof, Kampen; Ds G. Visée, Kampen; Ds C. Vonk, Schiedam; Ds F. de Vries, 's-Gravenhage; Ds D. K. Wielenga, Rotterdam; A. Zijlstra, Groningen.

Alle stukken bestemd voor de Redactie: Prof. Dr K. SCHILDER, Vloeddijk 14, Kampen; voor medewerkers: rechtstreeks aan hen of aan de administratie.

Adm.-adres: Oosterbaan & Le Cointre N.V., Goes, Tel. 2424 — Postrek. Nummer 406040 ten name van „DE REFORMATIE“, GOES.

Abonn.: f 4.50 per halfj., buitenl. f 11,— per jaar; losse nummers 20 cent, alles bij vooruitbetaling. Advertentiën: 20 cent per m.m.

INHOUD. Hoofdart.: De langzame haast des Heren, 6. — Uit de Schrift: Berusting? Neen — bekeering! (Jes. 55:7, 8, 9). — Schooldag 1951: Het grote gevaar. — Kerk. leven: Noo-Oost Polder. — Een „troebele bron“

over „het klare bronwater uit Kampen's bornput“. — Prof. Meekes en Prof. — „dema inzake „Tenzij“. — Leuterpraatjes. — Gro. — Brieven. — Kerknieuws. — Verslag Generale Synode.

De langzame haast des Heren (VI)

HOOFDARTIKEL

Kortheidshalve willen wij inzake 't voorgaande aanvankelijk conclusie nemen. Het is deze conclusie: Over Gods langmoedigheid kan niemand een verstandig, dat is Schriftgetrouw woord zeggen, die de God van de besluiten niet erkent en eert. En het is niet zo, dat het spreken der Schrift over de langmoedigheid vanuit andere Schriftplaatsen een „dordtse“ correctie zou moeten ontvangen, al is natuurlijk, zoals steeds, het geheel der Schriften ook bij de uitleg van dit woord in rekening te brengen, maar dit woord zelf in zijn eigen zeggings is een protest tegen alle hedendaagse speculaties over de goedmoedigheid Gods¹⁾. In Zijn langmoedigheid BLIJKT Hij de Vastbesloten te zijn.

We watten nu de draad weer op. We hebben op Kain gelet. Maar naast Kain heeft Enos geleefd. In die naam Kain is de klank van: man, sterke man; man — ook in de afval. Enos betekent: mens in z'n zwakheid en afhankelijkheid van God. Dat wist Enos zich ook; daarom staat van hem: „Toen begon men de naam des HEREN aan te roepen“. „De naam des HEREN aanroepen“, dat betekent maar niet: bidden op zichzelf, maar dat is: publieke eredienst houden; als kerk, die God aanroepen, van Wie men zich afhankelijk wist, maar Die men tegelijk kende als God der belofte, als God der trouw. Ze wisten zich van Zijn genade afhankelijk, „steil“ afhankelijk. Maar ze wisten óók, dat die genade toegezegd was. Ze wisten — die zwakke kerk — dat van boven het heil moest komen; maar ze wisten óók, dat God beloofd had, dat het heil zou komen (Gen. 3:15). Ze wisten, dat ze geen heilstaat van beneden, van deze aarde konden verwachten, zoals Kain en Lamech uit zijn geslacht dachten; noemde Seth zijn zoon niet Enos? Maar ze wisten ook, dat God een koninkrijk der hemelen beloofd had en naar Zijn belofte (Zijn naam is HERE) dat Koninkrijk der hemelen op aarde zou doen komen²⁾. En die kerk, die zich zwak wist tegenover de Here en zich afhankelijk wist van Hem, ze was ook zwak tegenover het brute, krachtige, opdringende karnielische geslacht. Welnu: ziende, dat het zaad der vrouw in de overlast van het zaad der slang was en steeds meer zou komen en wetende eigen afhankelijkheid van God, hebben ze hun zaak gebracht voor de troon der genade, hebben ze gevraagd om het komen van hun recht. De HERE had toch de „moederbelofte“³⁾ gesproken, dat Hij vijandschap zou zetten tussen het zaad der slang en het zaad der vrouw

en dat wel het slangenzaad het vrouwenzaad de verzenen vermorzelen zou, maar dat het vrouwenzaad zou triumpheeren in het vermorzelen van de kop der slang. Dat evangelie was er voor Enos en voor de kerk van die dagen. Maar wat zagen ze? Een karnielisch geslacht, dat ondanks de vloek over Kain gesproken, steeds sterker werd en ook steeds brutaler in de afval van God. Zelf waren ze zwak. Toen brachten ze hun zaak voor de Rechter van hemel en aarde en riepen Hem aan: „Verlos ons God der legerscharen“. Maar zie: over Kain was God langmoedig: Hij haastte Zich wel Zijn vloek te volbrengen, maar het was de „langzame“, beheerste haast van de sterke God van het vaste besluit, maar óók over Enos is God langmoedig. Hij roept Kain niet weg in een vlaag van toorn, maar Hij stelt ook Enos niet in Zijn voldragen heerlijkheid in 'n vlaag van liefde. Ook nu haast Hij Zich wel Zijn belofte ditmaal te vervullen, maar het is weer de „langzame“, beheerste haast van de sterke God van het vaste besluit. Want Hij wil al de Zijnen toevergaderd hebben tot de kerk, die uitverkoren is voor de grondlegging der wereld en pas dan zal Hij alle „Enos-kinderen“ stellen in Zijn volslagen en voldragen zaligheid. Maar — en nu komt het! — reken maar, dat Enos en de zijnen hiermee hun WORSTELING hebben gehad. Die langmoedigheid van God, het is een zwaar stuk voor hen, die blijven naar het vervuld worden van alle Woord van God, het vervuld worden van Zijn vloekwoord en het vervuld worden van het Woord Zijner belofte. Een zwaar stuk voor hen, die de wereld zich groot en weerbaar maken zien en die de weerloosheid kennen van zichzelf, hoewel zij ergerenamen zijn van God. Jeremia zal later zijn worstelingen met dit stuk van de langmoedigheid in gebed brengen aldus: „O, HERE, Gij weet het, gedenk mijner en bezoek mij, en wreek mij van mijn vervolgers; neem mij niet weg in Uw langmoedigheid over hen; weet, dat ik om Uwentwil vermaandheid draag“ (Jerem. 15:15). Zij groeien maar onder Uw langmoedigheid en Uw kerk dreigt als tot niets te komen onder Uw langmoedigheid. Een zwaar stuk. Geen aardigheidje uit de bijbel, waar we gemoeidelijk over speculeren kunnen, dat het wel nog meevalt met Gods toorn, want, zie Hij is langmoedig! Wanneer de langmoedigheid zo gezien wordt, dan is daarom de vraag gerechtigd: kent ge Uw strijdpositie wel in deze wereld en kent ge de rijkdom van Gods belofte wel, die in de vervulling nog toeft. Want „als gouden de portalen zijn“ van het beginsel der eeuwige vreugde, dat hier genoten wordt (Z. 22 H. C.), „hoe zullen dan de zalen zijn?“ Wachten DUURT LANG. En wachten is zwaar. Maar door het gelóof verstaan we, dat 's Heren langmoedigheid over Kain vol van

verschrikking is, maar over Enos vol van zegening. De Here is niet onbesuisd en onbeheerst in opbruizende toorn. Hij is het óók niet in opbruizende liefde en wanneer de HERE tot Mozes komt op de berg Sinaï, dan presenteert de Here Zich a.h.w. aan Mozes: „En de HERE ging aan zijn (nml. Mozes') aangezicht voorbij en de HERE riep: HERE, God, barmhartig en genadig, langmoedig en groot van goedertierenheid en trouw, goedertierenheid bewarende aan duizenden, schuld en misdaad en zonde vergevende, maar Hij laat zeker niet ongestraft, bezoekende de schuld der vaderen aan de kinderen en aan de kinderen der kinderen, aan de klein- en aan de achterkleinkinderen“⁴⁾. En deze Zijn volk vertroostende en vermanende lof, die de Here Zichzelf geeft in deze deugdenreeks schalt ook de ganse Heilige Schrift door⁵⁾. Hij is langmoedig over Zijn volk: Hij snijdt geen draden door en maakt geen gedane zaak met een hardnekkig volk, maar Hij draagt het, opdat Messias komen zal en in Zijn bloed de zonde van Zijn volk verzoenen zal. Hij is ook in de nieuwe bedeling langmoedig over Zijn volk, opdat Zijn getal volkomen worden zal. Dus enerzijds geldt: die langmoedigheid des Heren is een grote zegen voor Zijn volk. De Here toeft a.h.w., opdat Zijn werk volkomen worden zal. Zijn werk van toevergadering, van rechtvaardigmaking, heiligmaking, heerlijkmaking. Wie zou Hem daarom niet prijzen? Maar anderzijds geldt ook en blijft gelden: voor wie waarachtig met de Here leeft, blijft Zijn langmoedigheid een zwaar stuk, want nóg zijn de goddelozen niet verdaan, nóg zijn de rechtvaardigen niet gezegend in volkomenheid, nóg is de zaak van het volk Gods niet publiek bekend gemaakt de zaak van de Zoon van God te zijn (vgl. art. 37 N.G.B.). Dus beproeft de Here Zijn volk juist dóór Zijn langmoedigheid, om te zien wat er in dat volk „zit“; beproeft Hij Zijn volk om te voorschijn te laten komen, wat in het hart van het volk is; beproeft Hij Zijn volk, of dat volk wel kent de volharding der heiligen in de oefening van het geloof en de werkzaamheid van het gebed. Dat stelt Christus Jezus ons voor ogen, als Hij in Luc. 18 de gelijkenis vertelt van de weduwe en de onrechtvaardige rechter (Luc. 18:1-8). Maar daarover in het volgende artikel, dat deze reeks zal afsluiten.

Spakenburg.

KAMPHUIS.

¹⁾ Vertaling Dr W. H. Glaspin in K.V.

²⁾ Vgl. het haast reformatieve optreden van dit „genadig en barmhartig, langmoedig en groot van goedertierenheid“, dat steeds teruggaat op deze zelfpresentatie des Heren aan Mozes: Num. 14:18; Neh. 9:17; Ps. 86 vs 15; 103:8; 145:8; Joel 2:13; Jona 4:2.

UIT DE SCHRIFT

Berusting? Neen — bekeering!

De goddelooze verlate zijn weg, en de ongerechte man zijn gedachten; en hij bekeere zich tot den HEERE, zoo zal Hij Zich zijner onfermen, en tot onzen God, want Hij vergeeft menigvuldiglijk. Want Mijn gedachten zijn niet ulieder gedachten, en uw wegen zijn niet Mijn wegen, spreekt de HEERE.

Want gelijk de hemelen hooger zijn dan de aarde, alzoo zijn Mijn wegen hooger dan uw wegen, en Mijn gedachten dan ulieder gedachten. Jes. 55:7, 8, 9.

Het Schriftwoord uit Jesaja 55 wordt nogal eens op den klank af geciteerd, om daaruit stichting te vinden in een bepaalde levenssituatie. Doorgaans

¹⁾ Prof. Schilder merkte eens in dit blad (de vindplaats ontging me) t.a.v. dr Berikouwer en dr Ridderbos op: „langmoedigheid zeggen ze, goedmoedigheid bedoelen ze“.

²⁾ In een redebeleid, dat op sommige punten af te wijzen is, schrijft dr Ph. J. Hoedemaker (Zonde en genade. De tijd der Richteren, Amsterdam, z.j., bl. 32) over deze tekst deze prachtige woorden: (De naam des HEREN aanroepen, dat is) „het belofte Heil van BOVEN te verwachten, en de komst van de Heilaanbrenger af te smeken“.

³⁾ Een goede typering van Gen. 3:15, maar met voorzichtigheid te gebruiken! In de vorm, waarin Gen. 3:15

is gesproken is het geen beloftewoord aan de kerk, maar een „oorlogsafkondiging“ aan de slang. Dat o.m. moet bedacht worden in de debatten over het al of niet conditionele van Gods beloftewoord aan ons, zoals die debatten in de Prot. Ref. Church gevoerd worden. (Rev. de Boer in „Concordia“ wijst op Gen. 3:15 om te bewijzen, dat Gods beloftewoord aan ons inconditioneel is).